

Nemzetpolitikai összefoglaló

2015. 46. hét

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Semjén: kulcsfontosságú a magyar nyelv elsajátítása a külhoni magyar területeken

Kulcsfontosságúnak tartja a nemzetpolitikáért felelős miniszterelnök-helyettes, hogy a tömb- és szórványmagyar területeken minél több gyermek elsajátítsa a magyar nyelvet. Semjén Zsolt pénteken, a Magyar Nyelv Napján Kárpát-medencei óvodásokat köszöntött, akik magyar verseket szavaltak egy időpontban, több helyszínen. Budapesten, az Országgyűlés Nemzeti Összetartozás Bizottsága termében tartott rendezvényen Semjén Zsolt kiemelte, a magyar nemzet megmaradásához három dolog kell. Első helyen a magyar nyelv védelmét és megmaradását említette, majd kitért a kulturális, történelmi tudatra, „a sorsközösség tudatára”. A megmaradást szolgálja a nemzet közjogi egységének megteremtése, hogy „mindannyian magyar állampolgárként élhessünk” - tette hozzá. A miniszterelnök-helyettes egy másik rendezvényen, az „Értjük egymást?” című konferencián úgy fogalmazott: minden jó, ami az autonómia felé vezet és minden rossz, ami annak feladását jelenti. Az utódállamokkal összefüggésben kiemelte: tudatosítani kell az ottani társadalmakban, hogy az autonómia törekvéseink nem irányulnak senki ellen és senkinek az érdekét nem sértjük. Ahol megvalósulhatott az autonómia, ott egyúttal gazdasági növekedés is beindult, erőforrások szabadultak fel - mutatott rá a Semjén Zsolt, aki szerint ha jogfosztás van, a kisebbség rosszul érzi magát a szülőföldjén, és aztán ebből sok minden következhet. Rögzítette: az autonómia megadása nem kegy, hanem jog, ami minden kisebbséget megillet. Magyarország alaptörvénye kimondja, hogy a magyar állam felelősséget visel a külhoni magyarságért, s ezzel kinyilvánították azt is, hogy támogatják a külhoni magyar közösségek önkormányzatiságát, azaz autonómiáját. Emlékeztetett arra, hogy a legfontosabb nemzetpolitikai kérdésekben a parlamenti pártok körében és a magyar társadalomban konszenzus van. Így abban, hogy a külhoni magyarságnak jár az állampolgárság, ehhez elválaszthatatlanul a szavazati jog és megilleti őket az autonómia.

A szórvány kérdése központi helyen áll a nemzetpolitikában

A szórvány kérdése központi helyet foglal el a nemzetpolitikában - mondta Potápi Árpád János nemzetpolitikáért felelős államtitkár a Magyar Szórvány Napja alkalmából. A nemzetpolitika kiemelt jelentőséget tulajdonít a szórványban élőknek, hiszen a „nemzet határát” képező szórványban az asszimiláció folyamata gyorsabb, a nemzeti identitást reprodukáló intézmények hálózata kevésbé hatékony - mutatott rá. Kifejtette: a legutóbbi népszámlálási adatok szerint a népességfogyás legnagyobb arányban a szórványban zajlik. A magyar iskolába történő beiratkozás, a nyelvhasználat, az egyházak tevékenysége, a választásokon való részvétel tekintetében is a szórványban ütköznek a magyar közösségek a legnagyobb akadályokba. Mind a Magyar Állandó Értekezlet (MÁÉRT) Szórvány Szakbizottságában, mind a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma (KMKF) Szórvány-diaszpóra munkacsoportjában folyik az erről való gondolkodás - jegyezte meg.

Potápi Árpád János a jelenség csökkentése érdekében a legfőbb feladatok között jelölte meg annak megállapítását, hogy hol, milyen mértékű szórványosodás zajlik és milyen tényezők váltják azt ki. Kitért arra is, hogy konkrét terveket és stratégiákat kell kidolgozni, s példaként említette a normatív támogatási programokat az olyan területeken, mint az oktatás, a művelődés, az egyház, a közösségépítés. Fontosnak nevezte a konszenzust a döntéshozatalban és a tervek megvalósításában, hiszen a szórványosodás folyamatát csak együttes erővel, összetartásban lehetünk képesek lassítani. Az anyagi támogatások mellett szükséges, hogy személyes kapcsolat is kialakuljon a szórványban élő magyar közösséggel, ezért hívták életre a Petőfi Sándor-programot, amelyben a Kőrösi Csoma Sándor-program mintájára ösztöndíjasokat küldenek szórványterületekre. Céljuk, hogy segítsék értékőrző munkájukat és tájékoztatási, közösségépítő, támogató tevékenységükkel erősítsék a Magyarországhoz való kötődésüket; erősítsék a szórványközösségek magyar azonosság-tudatát – mondta.

Kormányalakítás: az RMDSZ bizalomépítő lépéseket vár

A magyar–román viszonyt javító és az erdélyi magyar közösség bizalmatlanságát oldó lépéseket szorgalmazott Kelemen Hunor, az RMDSZ elnöke szerdán a Dacian Cioloș miniszterelnök-jelölttel folytatott megbeszélésén. Több mint félórás megbeszélésük után az RMDSZ elnöke számolt be beszélgetésük témáiról. „Egy év alatt nem lehet csodákat művelni, de meg lehet adni az alaphangot már az első pillanattól. A román–magyar viszonyban erre mindenképpen szükség lenne, de a romániai magyar közösség számára is szükséges, hogy olyan üzeneteket fogalmazzon meg, amelyek azt a bizalmatlanságot próbálják oldani, amely az elmúlt egy esztendőben kialakult a központi kormányzat és az erdélyi magyarság között” – fogalmazott Kelemen Hunor. A magyar érdekképviselő vezetője felhívta Cioloș figyelmét, hogy a kidolgozandó kormányprogramnak tartalmaznia kellene egy kisebbségi fejezetet. Kifejezte meggyőződését, hogy a „törvények alkalmazásával kellene kezdeni”, mert az oktatási törvénytől az anyanyelvhasználatig és kétnyelvűségig Romániában „számtalanszor megszegik a törvényt, és ennek nincs következménye”. Megjegyezte: reményei szerint Cioloș erdélyi emberként és brüsszeli tapasztalatai alapján „ezeket a dolgokat” jobban érti, mint más román politikusok. Az RMDSZ nem tett semmilyen ajánlást a kormány összetételére: A megbeszélésen ugyanakkor Kelemen Hunor felhívta a figyelmét, hogy lehetőség szerint erősíteni, nem pedig gyengíteni kellene a magyar szakemberek jelenlétét a különböző minisztériumok megyei hivatalaiban, mert „ők nem párttagsághoz köthető megbízást teljesítenek”. Az RMDSZ elnöke az utóbbi évben véghezvitt központosító intézkedések – miniszteri rendeletek, kormányhatározatok – eltörlését kérte, hogy a pénzügyi, környezetvédelmi és egyéb területeken a döntések kerüljenek vissza a megyei közösségekhez.

Vizsgálja a DNA a marosvásárhelyi katolikus gimnázium visszaszolgáltatását

A Korruptióellenes Ügyészség (DNA) marosvásárhelyi területi irodája vizsgálja, hogy jogszerűen szolgáltatotta-e vissza az állam a római katolikus egyháznak azt az iskolaépületet, amelyben az egyik legrangosabb marosvásárhelyi iskola működik - közölte a Központ hetilap. Az ügyészség a magyarellenességéről ismert Dan Tanasă blogger feljelentése alapján hivatali visszaélés ügyében nyomoz. A gyanú szerint az épületet - melyben az Unirea román és magyar nyelvű főgimnázium és a Római Katolikus Gimnázium működik - úgy szolgáltatották vissza a Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekségnek, hogy az soha nem volt az érsekség tulajdonában. Tamási Zsolt, a Római Katolikus Teológiai Gimnázium igazgatója határozottan visszautasította a vádakat. Emlékeztetett arra, hogy az épületet 2004-ben szolgáltatották vissza az egyháznak. Marosvásárhely polgármestere megtámadta a határozatot, de elveszítette a pert. Az ügyben a legfelső bíróság hozott végleges döntést. „Nemcsak a visszaszolgáltatási bizottság döntését kérdőjelezi meg a DNA, hanem a legfelső bíróságét is. (...) Nem tudják elfogadni a történelmi igazságtételt” - fogalmazott az igazgató. Emlékeztetett arra, hogy az iskolaépületet 1903 és 1905 között, a mellette álló diákotthon 1908-ban építtette az egyház, és az 1948-as államosításig a II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Főgimnázium működött bennük. Tamási Zsolt nem tartotta valószínűnek, hogy a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégiumhoz hasonlóan a marosvásárhelyi iskolaépületet is bírósági úton államosítanák vissza. Hozzátette, ha nem lett volna törvényes a visszaszolgáltatás, az a hosszú pereskedés alatt kiderült volna. Marosvásárhelyen 2004-ben a Bolyai Farkas Gimnázium termeiben indult be a katolikus oktatás. Az önkormányzat 2014 júliusában járult hozzá a Római Katolikus Gimnázium létrehozásához. Az intézmény a 2015-2016-os tanév elejétől költözhetett be az egyházi épületbe, amelyet jelenleg az Unirea Főgimnáziummal oszt meg.

Kovács Péter: a szórványt nem temetni kell!

A szórványt nem temetni kell, hanem fel kell mutatni és meg kell őrizni az értékeit – hívta fel a figyelmet Kovács Péter, az RMDSZ ügyvezető elnöke vasárnap Temesváron, a szövetség szórvány napi központi rendezvényén. A Csiky Gergely Állami Magyar Színházban tartott rendezvényen az RMDSZ kiértékelte a szórvány cselekvési tervének eredményeit, és új irányelvekkel bővítette azt. Kovács Péter beszédében rámutatott: a szórvány nem egy fakszni, nem egy múzeumi tárgy, az itt élők hús-vér magyar emberek, közösségek, akik csak számbelileg jelentenek kisebbséget, semmivel nem kevesebbek, mint a tömbmagyarságban élők. „A szórványnak nem konferenciákra van szüksége, hanem munkára és támogatásra” – fogalmazott a politikus. Kifejtette, amikor szórványcselekvési tervről, programokról van szó, a kulcsszó az összefogás kell legyen: a többségiek és a kisebbségben élők között, szórványmegyék, egyházak, civilek, réteg- és ifjúsági szervezetek

között is, de a szórványban élő közösségek és Budapest között is. „Nem elég politikai nyilatkozatot tenni a budapesti kormányzat szintjén, miszerint nem támogatják a gyöngyhalász-programot, meg is kell azt szüntetni. Ha Szász Jenőnek horgászni van kedve, menjen a Duna-deltába, ne a szórványmegyékbe, hiszen ez ártalmas a szórványnak, és az ott élő magyar közösségeknek” – jelentette ki Kovács Péter, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet szórványbeli gyerekek székelyföldi iskoláztatását támogató projektjére utalva. Az ügyvezető elnök a 2011-ben kidolgozott szórványcselekvési terv megvalósításait sorolva elmondta, a legnagyobb népszerűségnek örvendő program az „Örökségünk őrői – Fogadj örökbe egy műemléket!” vetélkedő volt, mint mondta, mára hét megye 34 magyar vonatkozású műemlékét karolták fel. Külön kitért az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület együttműködésével lebonyolított magyar házak átvilágítására, a Kriza János Néprajzi Társaság segítségével összeírt, tájházakat, emlékházakat, helytörténeti kiállításokat összesítő adatbázisra, illetve az Összetartozunk székely–szórvány partnerségi program eredményeire. Az oktatásról beszélve kifejtette: a szórványban élő gyermekek anyanyelvű oktatása prioritás a szövetség számára, amire a Minden magyar gyermek számít országos beiskolázási kampány során is felhívták a figyelmet.

Kész az MKP lista

Az MKP Országos Tanácsa (OT) jóváhagyta az MKP 2016-os parlamenti képviselőjelöltjeit. A 150-es jelöltlistán, amely az összefogás listája felé tett nagy lépés, a párttagokon és a VIA NOVA ICS tagjain kívül párton kívüli, elsősorban a civil szférát képviselő és a sportéletből is ismert független jelöltek is helyet kaptak. Az egyik a Fiatal Függetlenek nevű csoport, amelyet Orosz Örs vezet, a másik a Mi Magunk nevű, Somogyi Szilárd által vezetett mozgalom, a harmadik pedig a Fontos vagy! nevű komáromi mozgalom. A listát Berényi József pártelnök vezeti, Bárdos Gyula, a Csemadok elnöke, korábbi államfőjelölt a második. A harmadik helyen a párt gazdasági alelnöke, Farkas Iván szerepel. Az MKP közleményben rögzítette, listájuk üzenete, hogy a társadalom minden rétege felé nyitni szeretnének, hogy a választási programot sikerre vigyék. „Választási listánkon igyekeztünk ötvözni a fiatalos lendületet és becsvágyat a higgadsággal és tapasztalattal. Olyan jelölteket állítottunk, akik tudásukkal és rátermettségükkel képesek a választók érdekeit védeni és érvényesíteni, felelősségteljes hozzáállásukkal tenni nemzeti közösségünk felemelkedéséért.” Az MKP a közlemény szerint a parlamentben azon pártokkal kíván együttműködni, akik a Smer-kormány leváltásában érdekeltek, tehát az MKP OT megerősítette: a párt nem kíván együtt kormányozni a Smerrel. Az Országos Tanács elfogadta az MKP 2016-os parlamenti választási programját, amelynek tézisei elsősorban a párt hosszú távú programjából, a Baross Gábor tervből, valamint a szlovákiai magyar közösség megmaradásának és gyarapodásának, és a Dél-Szlovákia gazdasági felzárkóztatásának intézményi feltételei című dokumentumokból indulnak ki. A Magyar

Közösség Pártja választási programjával elsősorban Dél-Szlovákiát és a szlovákiai magyar választókat szeretné megszólítani, szem előtt tartva az országos jelentőségű kérdéseket is. A program a magyarság megtartó összetevőire irányulva hangsúlyozza, hogy mindazon tényezők, amelyek Dél-Szlovákia felemelkedésének feltételeit jelentik, az egész ország életszínvonalának növekedéséhez járulnak hozzá.

A parlamenti választások időpontját november 12-én jelentette be Peter Pellegrini házelnök. Ennek értelmében jövő év március 5-én kerül sor a voksolásokra. A politikai pártoknak, mozgalmaknak legkésőbb 90 nappal a parlamenti választások előtt – vagyis jelen esetben 2015. december 6-ig – le kell adniuk jelöltlistáikat az országos választási bizottság közjegyzőjének. A hivatalos kampányidőszak a választások meghirdetéséről szóló határozat törvénytárban történő megjelenésekor veszi kezdetét. A kampányidőszak 48 órával a választások előtt ér véget.

Pásztor: Aki aláássa a VMSZ-t, kizárjuk

Pásztor István, a VMSZ elnöke úgy nyilatkozott, hogy a VMSZ statútuma nem engedélyezi a frakción belüli platform-alakítást, és mindenki, aki aláássa a pártot, azt el fogják távolítani. A szabadkai városi képviselő-testületben a 16 VMSZ-es képviselő közül kilencen, mindannyian a Magyar Mozgalom tagjai, új platformot alakítottak a VMSZ-frakción belül. Pásztor az RTV-nek nyilatkozva ennek kapcsán azt mondta, hogy aki külön platformot alakít, az aláássa a pártot. A kérdésre, hogy ezek szerint Varga Lászlót, a VMSZ köztársasági parlament képviselőjét is kizárják-e a pártból, Pásztor azt válaszolta, hogy Varga „már régen nem tagja a VMSZ-nek”. „A párt és a tyúkól között az a különbség, hogy a tyúkólban összevissza lehet szaladgálni és piszkolni, míg a pártban illik tudni a rendet. Aki ezt a rendet nem tudja elfogadni, mehet oda, ahol úgy viselkedhet, mint a tyúkólban” – mondta Pásztor az RTV-nek. Arra a kérdésre pedig, hogy mi fog történni, amennyiben Maglai Jenő, Szabadka polgármestere, a Magyar Mozgalom (MM) tagja támogatná a szabadkai képviselő-testület MM-es tagjai által alakított platformot, Pásztor azt felelte, hogy abban az esetben „ő is mehet velük együtt”.

A vajdasági kisebbségek helyzetéről tartottak konferenciát Újvidéken

Szerbia eddig is megfelelően gondoskodott a nemzeti kisebbségek jogainak védelméről, az uniós csatlakozási folyamatától függetlenül – jelentette ki Tanja Mišćević, Szerbia uniós főtárgyalója Újvidéken, a tartományi képviselőház épületében, ahol a nemzeti kisebbségek helyzetéről tartottak konferenciát. „A mai konferencia témája, a kisebbségi jogok kérdése rendkívül jelentős. Az uniós csatlakozási folyamatok során a 23. fejezet az egyik

legfontosabb. Az igazságszolgáltatás és az alapvető emberi jogok kérdéskörébe tartoznak a nemzeti kisebbségek jogai is, ezért Szerbiának külön akcióttervet kell kidolgoznia a kisebbségi jogi kérdések rendezésére” – mondta el a köszöntőbeszédében Nyilas Mihály tartományi oktatási, közigazgatási és nemzeti közösségi titkár. Ahhoz, hogy megkezdhesse a 23. fejezettel kapcsolatos tárgyalásokat, Szerbiának el kell készítenie a kisebbségi jogok bővítésére vonatkozó akcióttervet. Az igazságügyi minisztérium munkacsoportot alakított az akciótterv kidolgozására, amelynek mások mellett Nyilas Mihály és a nemzeti tanácsok képviselői is tagjai. A konferencia résztvevőit Pásztor István házelnök is köszöntötte, illetve felszólalt még Tanja Mišćević, a szerb tárgyalócsoport vezetője és Vukašinović Éva tartományi ombudsman-helyettes. Pásztor István szerint a kisebbségek jogainak népszerűsítése, védelme, erősítése és bővítése nélkül nem beszélhetünk demokratikus társadalomról. „Az akciótterv és a törvényes keret feladata, hogy erősítse a kisebbségek szerepét és láthatóságát, hogy a kisebbségi közösségekhez tartozók a közélet aktív szereplőivé váljanak” – fogalmazott Pásztor. Tanja Mišćević, a szerb tárgyalócsoport vezetője szerint Szerbia az EU-csatlakozástól eltekintve eddig is tette a dolgát a kisebbségi jogok védelme terén, majd hozzátette: ez nem csak a saját, személyes véleménye, hanem Brüsszelben is úgy értékelték, hogy Szerbiában az európai államokban tapasztalható szinthez hasonló a nemzeti kisebbségek védelme.

Kárpátalja megye vezetőivel találkozott Czunyiné Bertalan Judit

A kárpátaljai magyar tannyelvű oktatás helyzetéről tájékozódott és magyar nyelvtankönyveket adott át magyar nyelvet oktató ukrán iskoláknak Beregszászon Czunyiné Bertalan Judit, az Emberi Erőforrások Minisztériumának (EMMI) köznevelésért felelős államtitkára. Kétnapos kárpátaljai látogatásának első állomásán, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán találkozott a Kárpátaljai Magyar Pedagógus Szövetség (KMPSZ) és a felsőoktatási intézmény vezetésével. A szakemberek tájékoztatták az államtitkárt a kárpátaljai magyar oktatás problémáiról, közte a térség magyar iskoláit sújtó tankönyv-, diák- és tanárhiányról. A szakmai szervezet vezetői köszönetet mondtak a kárpátaljai magyar oktatásnak és pedagógusoknak nyújtott széleskörű magyar kormánytámogatásért. A megbeszélés után Czunyiné Bertalan Judit ünnepélyes keretek közt az EMMI támogatásával készült ezer magyar nyelvtankönyvet adott át 25 olyan kárpátaljai ukrán iskolának, amelyekben az idei tanévtől kezdve - szabadon választott hivatalos tantárgyként - mintegy 800 diáknak oktatják a magyart mint idegen nyelvet. Kárpátaljai látogatásának második napján Czunyiné Bertalan Juditot hivatalában fogadta Hennagyij Moszkal, Kárpátalja megye kormányzója. A megbeszélésen a köznevelésért felelős államtitkár szóba hozta: a kárpátaljai magyar iskolák végzőseit hátrányosan érinti, hogy magyar nyelvből nem tehetnek emelt szintű érettségit a független vizsgaközpontokban. Vendéglátóit arra kérte, járjanak közben az ukrán oktatási

minisztériumnál a probléma megoldása érdekében még a mostani tanév lezárulásáig. Hennagyij Moszkal kifejtette: Kárpátalján jelentős igény mutatkozik a magyar nyelv tanulása iránt, ami egyebek mellett lehetővé teszi, hogy a magyarországi felsőoktatási intézményekben továbbtanulni szándékozó ukrán diákok nyelvi előkészítő nélkül, megfelelő nyelvtudással vághassanak neki tanulmányaiknak. Hozzátette: a megye vezetése támogatja a magyar nyelv oktatását az ukrán iskolákban. Örvedetesnek mondta, hogy a magyar nyelv oktatása olyan hegyvidéki járások iskoláiban is elkezdődött, ahol nem élnek jelentős számban magyarok. A kormányzó kiemelte: a Kárpátalja megyei államhatalom nyitott az együttműködésre Magyarországgal az oktatás terén is. Czunyiné Bertalan Judit külön megbeszélést folytatott Volodimir Csubirkóval, a Kárpátalja megyei tanács elnökével, aki köszönetét fejezte ki Magyarországnak azért a sokrétű segítségért, amit Kárpátaljának és Ukrajnának nyújtott és nyújt a háborús helyzetben, külön kiemelve 20 sebesült ukrán katona magyarországi gyógykezelését és a háborús övezetben élő 800 gyermek nyári üdültetését. Az államtitkár felvetésére reagálva a kárpátaljai politikus megígérte, hogy közbenjár az ukrán oktatási minisztériumnál a két ország diákjait érintő vizsgaekvivalencia rendezetlen ügyének megoldása érdekében.

